

Alternativa per crear i mantenir llocs de treball

L'economia social crea i manté llocs de treball i és la millor via per emprendre garantint el control sobre la pròpia creació. Però, sens dubte, l'aportació més rellevant que avui pot fer l'economia social té a veure amb la necessitat de revertir tot el que ens ha portat al retrocés actual.

El que ens van dir que era una crisi financera ha esdevingut una reestructuració social que ha devaluat el valor del treball i els drets de ciutadania. Revertir aquest procés demana assajar noves fórmules o revalorar alternatives ja existents.

Persones que es veuen obligades a autoocupar-se busquen una alternativa a l'extrema precarietat que suposa ser autònom dependent. Poden agrupar-se en una cooperativa de treball. D'altres, decidides a crear la seva empresa, troben en el model cooperatiu una forma de fer-ho més coherent amb els seus valors. I, també, l'economia social –cooperatives i societats anònimes laborals (SAL)– segueix sent una via per recuperar empreses o donar-los continuïtat. La cooperativa també és una manera de guanyar dimensió sense renunciar al projecte d'empresa propi.

Hi ha, doncs, un gran camp per fer de l'economia social una eina per a la recuperació social i econòmica. El Consell Europeu de ministres d'Ocupació va aprovar el 7 de desembre passat un important document que reconeix aquest fet. Per això cal que rebí suport social i de les administracions, però igualment és necessari que no dependgui d'aquestes i que s'estengui a tot tipus d'activitat econòmica.

Aprofitar el potencial de creixement de l'economia social, de manera que beneficiï les persones que hi participen directament i el conjunt de la societat, exigeix evitar alguns riscos. S'ha d'evitar desdibuixar les diferències entre les empreses cooperatives i les mercantils. Part del moviment cooperatiu ha percebut aquest risc en el procés de modificació de la llei de cooperatives o en els últims canvis que han afectat la tinença del capital de les SAL.

Cal no confondre l'economia social, definida per la participació en la gestió democràtica de l'empresa, amb altres tipus de formes societàries com associacions i fundacions que, malgrat no ser mercantils, no són necessàriament democràtiques. La mateixa llei espanyola del 2011 afavoreix la confusió a l'incloure tipus d'empreses que no són ni cooperatives ni SAL.

No s'ha d'oblidar que l'impacte social és important, però que el primer objectiu de les cooperatives i de les SAL és donar valor econòmic i social a les persones que hi participen. La qualitat del treball ha de ser la principal mesura per avaluar la qualitat de l'impacte social.

Cal remarcar que la fórmula societària no és per si mateixa ni garantia ni obstacle perquè l'activitat de l'empresa i la manera en què s'executa tinguin un impacte social positiu. En el cas que ens ocupa cal, però, incorporar necessàriament uns valors l'existència dels quals justifica el suport normatiu i econòmic que han de rebre les empreses socials. I cal trobar maneres de donar suport segons l'avaluació d'impacte i no del que donem per descomptat pel fet d'usar una fórmula societària social.

Ens cal, doncs, un marc de suport a llarg termini, i que es recolzi les empreses de l'economia

JOAN PUIG

social, en especial les que comencen, facilitant eines adequades que avui no troben en un sistema econòmic conformat a la mida de les societats mercantils. Les cooperatives i les SAL han sigut afavorides en la contractació pública. No és acceptable, però, que s'utilitzin per desregular els serveis públics, ni en les condicions d'accés ni en les de treball. Així mateix, cal preservar per a aquestes empreses nínxols d'activitat que, sovint, elles inventen i que quan maduren se'ls disputen les mercantils. Aquests avantatges només es justifiquen si donen millor servei i gene-

En una economia amb l'alt fraccionament dels processos de producció de béns i serveis, amb les possibilitats que ens dóna la tecnologia, i on el principal valor rau en el coneixement, empreses gestionades democràticament han de poder respondre de manera eficaç als reptes del mercat. Per tant són una bona eina per crear i mantenir llocs de treball. Són una forma d'emprendre que garanteix el control sobre la pròpia creació i, també, una forma d'accedir a les ajudes i suports justificats per un impacte social positiu. Per moltes persones això és molt; pot-

Necessitem un marc a llarg termini que recolzi les empreses de l'economia social i preservar-los vetes d'activitat que, sovint, elles mateixes inventen

ren millor treball que les empreses mercantils, i caldrà acreditar-ho, cas per cas, mitjançant l'esmentada avaluació d'impacte social.

Impulsar l'economia social demana evitar la temptació de créixer en quantitat. Cal reforçar els valors propis de l'economia social, que garanteixen qualitats que les grans mercantils intenten incorporar –almenys en el discurs–, com el compromís, la creativitat, l'aplanament de les jerarquies... Si aquestes són qualitats necessàries, és important que no les perdin les empreses de l'economia social.

ser, suficient. Pel sindicalisme sociopolític de CCOO, l'aportació més rellevant que avui pot fer l'economia social té a veure amb la necessitat de revertir tot allò que ens ha portat al retrocés social actual. Ha de permetre que molta gent pugui treballar d'acord amb els seus valors, i que molta altra pugui usar i consumir de manera coherent amb els seus.

Ens calen alternatives de models empresarials no marginals que valorin les persones i l'ocupació de qualitat, com ho és l'economia social, amb el suport dels governs.

Llorenç
SERRANO

Coordinador d'economia social, persones a l'atur i polítiques de vivenda de CCOO de Catalunya.
Treballador de Seat des del 1987, ha ocupat diferents càrrecs al sindicat, entre ells el de secretari de polítiques socials.